

VALOAREA GARANȚIEI – NIVELUL DE ACOPERIRE ASIGURAT DE GARANȚIE

LECT. UNIV. DR. IUGA IULIA
Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia
Str. G. Baritiu, nr. 6, Bl. j5, ap.11, tel: 0258/811512
E-mail: iuga_iulia@yahoo.com

Abstract: Lots of crediting decisions seem good when they're taken. Nevertheless, in time, some credits are not reimbursed. The guarantees are the juridical instruments that confer to the entitled creditor priority in relation with other creditors upon forcible pursuit of a certain asset the debtor owns, as well as the possibility of forcible pursuit of a person committed together with the debtor.

Multe decizii de creditare par bune atunci când sunt luate. Cu toate acestea, în timp, unele credite nu sunt rambursate. Creditarea nu este o știință exactă, ea are reguli și regulamente, care dacă sunt urmate corect conduc la decizii corecte. Garanțiile sunt mijloacele juridice care conferă creditorilor titulari fie prioritatea față de ceilalți creditori cu privire la urmărirea silită a unui bun determinat din averea debitorului, fie posibilitatea de a urmări silit și o altă persoană care s-a angajat împreună cu debitorul. Funcția esențială a garanțiilor este de a atenua sau de a elimina riscul pierderii care decurge pentru creditor din insolvabilitatea debitorului. Aceeași funcție o îndeplinesc și alte mijloace juridice de care dispune creditorul și care nu sunt garanții propriu-zise: solidaritatea, indivizibilitatea, rezerva dreptului de proprietate, dreptul de retenție, arvune, clauza penală, contul curent, creditul documentar.

Conform Dicționarului Enciclopedic Managerial, prin termenul de garanție se înțelege: „Ansamblu de mijloace juridice de garantare a obligațiilor prin afectarea unui bun al debitorului sau chiar al altei persoane în scopul asigurării executării obligației asumate.”

Deci, garanția dă dreptul creditorului ca în caz de neexecutare a obligației de către debitor să ceară scoaterea la licitație a bunurilor sau a hârtiilor de valoare, astfel încât din sumele încasate să se achite obligația față de creditor.

Garanția bancară presupune două tipuri de contracte:

- contractul de cauțiune bancară care creează o obligație pentru bancă de a plăti suma convenită în anumite condiții;
- contractul de garanție pur, ce se caracterizează prin obligația băncii garantate de a plăti o sumă convenită în cazul în care cel garantat înregistrează o pierdere sau nu realizează un câștig sperat.

Deși capacitatea de rambursare a creditului și a dobânzilor este primul criteriu în evaluarea creditelor, este obligatoriu a se cere și garanții. În cazul în care sursa de rambursare dispăre indiferent din ce motiv, banca trebuie să aibă o anumită asigurare. Deci, nevoia de garanții. Garanția este denumirea generică utilizată pentru a desemna orice metodă, instrument sau angajament accesoriu contractului de împrumut, pus la dispoziția sau emis în favoarea băncii, în virtutea contractului încheiat, în măsură să asigure banca de realizarea certă a drepturilor garantate, respectiv recuperarea sumelor împrumutate (inclusiv dobânzile), în cazul nerambursării acestora de către debitor. Pornind de la acțiunea dată garanției, obligația din contractul de împrumut este obligația principală. În virtutea ei, clientul este obligat să ramburseze ratele scadente și dobânzile aferente la termenele convenite. Garanția cerută suplimentar de bancă dă naștere a unei a doua relații, secundare: dacă obligația inițială asumată nu a fost îndeplinită, banca apelează la executarea garanției.

Părțile implicate în garanție sunt:

1. *ordonatorul* garanției – este debitorul principal. El este cel căruia partenerul de contract (banca) îi solicită o garanție. Ordonatorul fie oferă o garanție din propriul său patrimoniu (sub formă de gaj sau de ipotecă), fie solicită unui terț – garant - să ofere o garanție, în locul lui.

2. *beneficiarul* garanției este cel în favoarea căruia s-a constituit garanția (banca). Beneficiarul execută garanția, respectiv încasează banii care rezultă din vânzarea bunului, dacă debitorul principal nu și-a îndeplinit obligația asumată de a rambursa banii.

3. *garantul* este debitorul secundar, care, în anumite cazuri, poate fi însuși debitorul principal, când garantează bunurile sale, sau poate fi un terț (o altă bancă sau o altă instituție) care garantează că în cazul neîndeplinirii obligațiilor debitorului principal, va îndeplini obligația de plată sau de rambursare a sumelor.

Necesități practice, specifice activităților comerciale, a căror caracteristici constă în dinamism, complexitate și promptitudine impun o altă abordare, mai pragmatică, prin referire la „riscurile comerciale” în raport cu care trebuie examinate și garanțiile contra acestor riscuri. Riscul este o categorie socială, economică, politică sau naturală a cărei origine se află în incertitudinea care poate sau nu să genereze o pagubă datorită ezitărilor și inconsistenței în luarea deciziilor. Aceasta este și geneza riscului comercial care se amplifică ca urmare a informării deficitare sau necalificate.

Riscul devine o frână în desfășurarea activității economice și, implicit, a expansiunii ei, acest impact necontrolat ducând la îngreunarea procesului de decizie, la îngustarea volumului de afaceri și chiar la suportarea unor pagube materiale de mai mică sau mai mare amploare.

Desfășurarea unei activități eficiente și creatoare se poate îndeplini numai în condițiile în care cei ce o desfășură sunt puși la adăpost de efectele nefaste ale riscului. Prevenirea, atenuarea sau înlăturarea efectelor riscului presupune instituirea unui sistem coerent de garanții care presupune și unele eforturi materiale, care sunt minore în raport cu marile avantaje care se obțin prin evitarea sau atenuarea pagubelor datorită măsurilor luate.

Valoarea minimă a garanțiilor constituite trebuie să acopere valoarea creditului, a dobânzilor și cota de risc a băncii pe perioada de creditare. În cazul liniei de credit, valoarea garanției colaterale constituite trebuie să acopere și dobânda calculată la nivelul plafonului aprobat pentru următoarele 30 de zile calendaristice de la expirarea termenului de valabilitate, în care este prevăzută rambursarea. Bunurile cumpărate din credit se constituie în toate cazurile, drept garanție a creditului chiar dacă garanția constituită inițial acoperă creditul, dobânda și cota de risc, la nivelul prevederilor prezentelor norme, clauza menționată în contractul de credit. Pentru fiecare contract de credit garanția se constituie distinct, bunul admis în garanție nu se acceptă în garanția altui credit. Toate bunurile admise în garanția creditelor sunt supuse verificării scriptice și faptice din momentul constituirii lor în garanție și până în momentul recuperării integrale a creditului și a dobânzilor aferente.

Cota de risc acceptată de bancă este minim 25% cu excepția:

- scrisorilor de garanție emise de Ministerul de Finanțe, Banca națională a României sau de o altă bancă centrală externă – nu se calculează cota de risc;
- depozitelor bancare – cota de risc calculată este de minim 10%;
- agenților economici care înregistrează un nivel al solvabilității sub 0,3 și a marjei profitului brut sub 2% - cota de risc calculată este de minim 50%;
- în cazul ipotecii și a gajului fără deposedare este de minim 50%.

Rata inflației se va lua în calculul stabilirii valorii totale a garanțiilor necesare, în cazul creditelor acordate pe bază de ipotecă / gajuri, depozit în lei.

Este foarte important ca banca să cunoască cu certitudine valoarea atribuită garanției în momentul în care aprobă împrumutul. Este necesar ca valoarea garanției să fie constantă în timp, astfel încât aceasta să nu scadă sub suma datorată pe toată durata rambursării.

În practică, băncile calculează nivelul de acoperire asigurat de garanție, în raport cu valoarea obligației garantate. Bunurile oferite drept garanție sunt evaluate de specialiști ai băncii sau ai unor instituții specializate. Din valoarea bunurilor astfel evaluate, băncile calculează un anumit procent care constituie valoarea garanției. Nivelul acoperirii reflectă experiența băncii în posibilitatea de a încasa cât mai mult dintr-un anumit tip de garanție, ca urmare a executării ei.

În stabilirea nivelului de acoperire (a mărimii procentului), banca trebuie să aibă în vedere că, în cazul în care bunul trebuie vândut, poate nu va exista cerere pentru astfel de produse sau, prin vânzarea unui stoc mare, prețul se poate reduce, fapt ce va influența negativ suma ce poate fi obținută.

Nivelul stocului este de obicei supraevaluat de către clienți. În cazul executării unei garanții, banca nu trebuie să se bazeze pe posibilitatea obținerii valorii integrale a garanției, cu excepția numerarului din depozitul bancar.

Numeroase garanții au valori variabile. Cele mai relevante exemple sunt investițiile la bursa de valori (titlurile de valoare) sau depozitele în valută. Și prețurile terenurilor și imobilelor fluctuează. Toate acestea constituie alte argumente în favoarea deciziei de a se lua în considerare doar un anumit procent din valoarea unei garanții. Elementele al căror preț variază frecvent impun băncii necesitatea reevaluării periodice a garanției, chiar zilnic, dacă riscul o justifică (recalcularea nivelului de acoperire). Un alt factor privește obligațiile referitoare la proprietăți, în special la proprietățile industriale.

Dacă o bancă a acceptat drept garanție o fabrică cu profil chimic, s-ar putea ca banca să trebuiască să suporte costurile privind poluarea mediului, dacă afacerea dă faliment. Băncile refuză adesea garanțiile de acest tip, deoarece costurile de remediere a efectelor poluării pot fi atât de ridicate, încât să conducă la falimentul băncii.

Trebuie avută în vedere orice schimbare posibilă a valorii garanției. În timp ce obligațiunile și acțiunile sunt ușor de evaluat în orice moment, valoarea lor poate fi subiectul unor acțiuni speculative la bursă. Valoarea unor garanții fluctuează corespunzător ciclului economic general, în timp ce altele își păstrează valoarea constantă.

Dacă apar situații în care clientul nu poate plăti suma luată cu împrumut, banca, prin executarea garanției, poate să-și recupereze în întregime banii dați cu împrumut.

Valoarea garanțiilor colaterale trebuie să acopere în proporție de 125% din valoarea integrală a creditului și dobânda calculată pe perioada creditării.

Bibliografie:

1. IULIAN CEAUȘU, *Dicționar Enciclopedic Managerial*, Editura Academică de Management, București, 2000.
2. INSTITUTUL BANCAR ROMÂN, *Băncile și operațiunile bancare*, Ed. Economică, București, 1996.
3. GH. NEGOESCU, *Risc și incertitudine în economia contemporană*, Editura Alter-Ego Cristian, Galați.